

Zápis z jednání

Pracovní skupiny pro udržení a rozvoj regionální identity

*Projekt Místní akční plán vzdělávání pro Hlučínsko západ III
CZ.02.3.68/0.0/0.0/20_082/0022959*

Místo a čas konání: Muzeum Hlučínska, 14. 11. 2022, zahájení ve 14 hodin

Seznam účastníků: vizte prezenční listinu

Zahájení, organizační záležitosti, novinky

V úvodu přítomné přivítala H. Paverová, vedoucí projektu MAP III, a nastínila program setkání, který byl rovněž k dispozici v zaslané pozvánce. Ze strany organizačních záležitostí byly předány informace k výkazům práce a byl projednán termín dalšího setkání – do konce roku, konkrétně v prosinci, se pracovní skupina (PS) sejde ještě jednou. Po domluvě s přítomnými bude termín upřesněn via e-mailovou komunikací, a to s ohledem na skutečnost, že se dnes nescházíme v plném počtu. Není vyloučena online forma setkání, kterou členové PS vzhledem k hektickému předvánočnímu času preferují. Další postoupené informace se týkaly aktualizace investičních záměrů a jednání Řídícího výboru.

Priority a problémové okruhy v území, Analytická zpráva o vzdělávání a sociálních podmínkách v ORP

V rámci druhého bodu programu byly členům PS nejprve rozdány podkladové materiály v podobě SWOT-3 analýzy a problémových okruhů, které byly touto cestou předloženy k aktualizaci. H. Paverová zarámovala aktualizaci těchto částí Analytické části do kontextu Analytické zprávy o vzdělávání a sociálních podmínkách v ORP Kravaře a ORP Hlučín, které jsou výstupem komplexního a poměrně unikátního počínu – *mapy vzdělávacího (ne)úspěchu* z dílny výzkumné organizace PAQ Research. Stručně byly nastíněny hlavní motivy a cíle mapy vzdělávacího (ne)úspěchu, pro další informace bylo odkázáno na příslušný web www.mapavzdelavani.cz. V mapě sociologové vypočítávají, jestli je vzdělávání lepší, odpovídá nebo je horší, než je sociální situace v daném ORP. V rámci republiky, jak pokračovala H. Paverová, bylo z 206 ORP identifikováno 8 ORP, které jsou na tom dle výzkumníků výrazně lépe, mezi těchto osm území se řadí právě ORP Hlučín a ORP Kravaře. K faktorům, které mohou souviset s tím, proč se v těchto územích daří v oblasti vzdělávání, patří šest vytyčených oblastí – sociální podpora, včasná péče, společné vzdělávání, personální zajištění, kvalitní škola dle kritérií ČŠI a financování škol. H. Paverová na tomto místě vzpomenula nedávnou online kavárnu vysílanou na platformě YouTube (pozn.: záznam je k dispozici), kde sociologové demonstrovali na příkladu tří konkrétních ORP výsledky a možnosti práce s daty. Třemi vybranými územími byly (ORP) Tišnov, Kadaň a Hlučín – poměrně odlišné z hlediska sociálních podmínek, zajímavé však tím, že se jim dobře daří potírat školní neúspěšnost.

S ohledem na skutečnost, že je k dispozici záznam z online kavárny a analytické zprávy za každé ORP jsou velmi přehledně zpracované, byly blíže reflektovány pouze některé ze sledovaných okruhů. Pozornost byla např. věnována podílu škol bez psychologa nebo speciálního pedagoga či počtu žáků na 1 úvazek asistenta. Blíže jsme se zaměřili zejména na oblast financování škol a kritéria kvalitní školy, což je téma, kterému jsme se v rámci MAP (a rovněž díky příspěvku z nadačního fondu Eduzměna)

věnovali a hodláme i nadále věnovat. H. Paverová poznačila, že v rámci kritéria Výuka a její výsledky je na tom Hlučín – slovy jednoho ze sociologů vystupujících na online kavárně – „*skvěle, je na tom nejlépe v tomto kritériu z celé ČR*“ (cit.). Výzkumníci, jak pokračovala, hovoří povětšinou o Hlučínsku jako celku, a to s ohledem na velmi podobné výsledky obou (Kravaře, Hlučín) ORP. Měrnou jednotkou je však ORP, Hlučín byl s největší pravděpodobností vybrán proto, že v některých ukazatelích jsou výsledky zřetelnější a lépe tak slouží k demonstraci a porovnání dat mezi územími navzájem. Důvody, proč se na Hlučínsku v oblasti školství daří, tkví dle sociologů v tom, že se místním ředitelům dobře daří síťovat, vzájemně se učit, sdílet příklady dobré praxe. K dalším důvodům, jak doplnila H. Paverová, patří i podpora ze strany zřizovatelů, absence vyloučené lokality, (historicky daná) specifika mikroregionu či otevřenost a minimální konkurence mezi školami.

Po představení výsledků, informací a zajímavostí byla otevřena diskuze. Přítomní byli prezentovanými daty a výsledky potěšeni, pan Jiří Neminář z Muzea Hlučínska obratem mapu vzdělávacího (ne)úspěchu promítl. Pro některé byl tento počín PAQ Research úplnou novinkou, pan Neminář podotkl, že se jedná o smysluplný, přehledný projekt, který nabízí řadu zajímavých výstupů. Členové ocenili nejen porovnání jednotlivých území v celorepublikovém měřítku, ale zejména porovnání mezi (sociálně) podobnými regiony navzájem. H. Paverová dodala, že si jednotlivé Analýzy mohou členové v klidu prostudovat, na začátku každé analytické zprávy je vždy krátké shrnutí, jak se zprávou pracovat, pakliže máte pouze několik minut času či se chcete výsledkům věnovat podrobněji. Data jsou otevřená, zprávy, jak poznačila H. Paverová, jsou k dispozici jak v pdf formátu, tak ve wordu, je tak možné je libovolně kopírovat a vkládat do vlastních územních analýz. Přítomní na základě prezentovaných dat ještě vyzdvihli vhodnost posílení meziúzemní spolupráce, mezioborové sítě aktérů z rozličných organizací a ORP, včetně provázání se strategií obcí a měst, potažmo ORP. K velmi kvitovaným patří pokračování v aktivitách podporujících sdílení příkladů dobré praxe a inspirace, pan Lukáš Kramný ze ZŠ Kravaře u této příležitosti poznamenal, že vítá rovněž sdílení s kolegy mimo náš (mikro)region. H. Paverová podotkla, že se formuje užší spolupráce s Bruntálskem, pedagogové z Rýmařovska pak plánují koncem měsíce v rámci výjezdního zasedání (Buly Aréna v Kravařích) navštívit právě ZŠ Kravaře a inspirovat se propojením digitálních technologií a kompetencí s tématem regionální identity. Pan Kramný potvrdil, že je tato návštěva očekávána.

H. Paverová pak následně již přítomné požádala o zpětnou vazbu k problémovým okruhům (PO) a SWOT-3 analýze. Pan Kramný uvedl, že silné stránky v podstatě kopírují to, co si sám připravil do prezentace pro kolegy, mj. právě z Rýmařovska. Také ostatní vnímají současné znění silných a slabých stránek za stále aktuální. H. Paverová avizovala, že se k PO a SWOT-3 analýze vrátíme i na příštím setkání, členové tak ještě budou mít prostor cokoli doplnit či upravit. Pan Neminář poznačil, že jako jednoznačnou *příležitost* vidí vznik a existenci edukačního centra, které by disponovalo (sdílenými) laboratořemi, neboť i dějepis má dle jeho slov legitimní nárok na specializované učebny, které by nabídly prostor pro bádání, pořádání rozličných výukových programů za využití moderních technologií a bohatého arsenálu didaktických pomůcek. Právě možnost využití sdílených učeben vnímá pan Neminář jako vhodnou alternativu, neboť obdobný typ učeben si školy pravděpodobně nebudou moci dovolit, ať už z hlediska finančního nebo prostorového. Právě na Hlučínsku je dle jeho mínění značný potenciál tuto ojedinělou aktivitu zrealizovat. Pan Kramný ještě doplnil, že jak k silným stránkám, tak k příležitostem lze v tomto ohledu zařadit možnost využívání řady online platforem typu HistoryLab, Dějepis+ aj. Jedná se o projekty a platformy, s nimiž na kravařské škole pracují a děti prostřednictvím nich vedou k bádání a kritickému myšlení. K dispozici je spousta dobrých a velmi užitečných věcí, jak uzavřel pan Kramný, školy by tak mohly více využívat toho, co už je hotovo. Pan Neminář jednoznačně

souhlasí, upozornil však, že další fungování těchto projektů je v současné době ohroženo změnou ředitele i hledáním cest, jak budou projekty dále financovány. Případný zánik těchto platform považují přítomní za ohromnou ztrátu. Pan Herbert Pavera, starosta obce Bolatice a předseda Sdružení obcí Hlučínska (SOH), pana Nemináře požádal o zaslání bližších informací o této problematice na e-mail.

Pan Neminář přítomné dále informoval o pokrocích na webu Hlučínská vlastivěda. Připomněl, že web je a bude průběžně aktualizován a doplňován, byť, jak přiznává, rychlost vkládání nového obsahu v tuto chvíli pokulhává. Důvodem je pracovní vytíženost všech zainteresovaných a (tím pádem) potřeba prioritizovat. Prioritu má v rámci webu momentálně sekce pro učitele a komplety jednotlivých tematických kategorií. Situaci navíc částečně ztěžuje i nemožnost financovat administraci webu z prostředků projektu MAP. Pan Pavera na tato slova zareagoval a nabídl, že je možné obrátit se v této věci právě na SOH, které může v oblasti financování vypomoci. Paní Lenka Osmančíková, referentka SOH, má dle slov pana Pavery v gesci vyhledávání dotačních titulů zaměřených na podporu regionální identity. Pan Neminář ještě doplnil, že kapitoly Hlučínské vlastivědy budou od nového roku postupně vycházet jako seriál v Hlučínských novinách, což koresponduje se snahami autorů nadále propagovat tento projekt směrem k široké veřejnosti. Paní Šárka Gargošová ze ZŠ a MŠ Bolatice uvedla, že by byla škoda, kdyby se vydávání tohoto „seriálu“ omezilo pouze na Hlučínské noviny, z jejího pohledu se jedná o skvělý nápad, který by jistě potěšil řadu občanů, proto by si zasloužil větší dosah, a tedy publikaci ve zpravodajích napříč obcemi na Hlučínsku. Pan Neminář poděkoval za milá slova a zmínil, že není problém postoupit kapitoly paní Osmančíkové, která je může rozeslat na všechny obce. Pan Pavera připojil, že tento nápad třeba nakonec převezmou i některá regionální periodika. Pan Neminář se ještě vrátil k samotnému webu. Uvedl, že do dnešního dne nejsou vyřešeny všechny licence na mapy, proto stále nejsou součástí webu. Na každou jednotlivinu je navíc potřeba „papír“, což celý proces citelně prodlužuje.

Web Hlučínská vlastivěda, jak poznamenali přítomní, je možno zařadit mezi silné stránky i příležitosti, v určitém ohledu ale také mezi hrozby, jak vyplývá z projednávaného.

Reflexe připravované mapy inspirace (příkladů dobré praxe)

H. Paverová v rámci dalšího bodu programu stručně představila další vývoj a postup v iniciativě mapy inspirace a příkladů dobré praxe. Aktuálně se do příprav zapojilo Bruntálsko (proběhly společné osobní a online schůzky), předpokládá se i zapojení Krnovska, Opavska a Vítkovska. Ke spolupráci byly přizvány osvědčené lektorky a mentorky Saša Dobrovolná a Lenka Hartmannová, v plánu je prosincové online setkání se členy PS pro financování a pravděpodobně i PS pro ČG, kde se mapa ponejvíce projednávala. O závěrech jednání tak budou členové zpraveni na setkání PS z kraje nového roku.

Aktivity spolupráce za oblast regionální identity – plánování

Tento bod programu zahájila H. Paverová dotazem na názor k potenciální aktivitě spolupráce, která by propojila jak čtenářskou, příp. i digitální gramotnost, tak regionální identitu, potažmo i předškolní vzdělávání, tj. tři priority (z celkových pěti) MAP na Hlučínsku. Jednalo by se o unikátní autorskou knihu, která by prezentovala obce a zajímavosti Hlučínska očima dětí MŠ a žáků 1. a 2. stupně ZŠ. Aktivita, jak dodala H. Paverová, byla projednána na setkání PS pro ČG v polovině června. Případnou pilotní skupinu mohou tvořit žáci 4. a 5. tříd základních škol, jak navrhly členové dané PS. Přítomní návrh kvitují, pan Kramný podotkl, že nedávno řešili ze zástupci Oddělení kultury sídlícím na kravařském zámku obtížně dostupná a přespolním málo známá místa v Kravařích, resp. místa, která znají jen místní nebo která navštěvují ponejvíce děti.

Paní Marie Plačková ze ZŠ a MŠ Ludgeřovice poznačila, že děti jsou velmi kreativní, zajímají je místní pověsti, báchorky, pověry, mohly by je rozličně zpracovat, případně namalovat svou obec nebo její dominantu, oblíbené místo – s těmito výtvarnými výstupy by pak mohlo být dále pracováno mj. i pro účely propagačních materiálů. Paní Hana Machalová ze ZŠ Kravaře dodala, že se nemusí jednat pouze o obec, v níž dítě/žák žije, ale celé Hlučínsko (např. oblíbené místo na Hlučínsku, zajímavosti, památky, přírodní krásy apod.). Pan Neminář uvedl, ZŠ Via Montessori, resp. žáci 7. tříd mají aktuálně zpracovávat turistický materiál o Hlučínu, těší se tedy na výsledek. Pan Pavera informoval, že SOH je připraveno podpořit aktivity, které se týkají tématu regionální identita, neboť to je oblast, kterou má smysl trvale podporovat. Do budoucna se chce SOH rovněž zasadit o vydání tištěné verze Hlučínské vlastivědy.

Smysl má dle přítomných také podpora prajzského nářečí, sdílení materiálů a příprava nových výukových lekcí. Pan Kramný zmínil, že by do března příštího roku chtěli mít zpracované téma „baroko v Kravařích“. Ve škole hledají vždy jeden projekt, který by zůstal v osnovách, aktuálně si zvolili právě baroko, přičemž inspiraci našli v pastelkování po hradech a zámcích. Pana Nemináře by chtěli zapojit jako odborného lektora, bude se jednat o trvalý materiál, který bude využitelný jak pro školu, tak pro kravařský zámek. Co se zmíněného udržování místního nářečí týče, paní Barbora Hoppová ze ZŠ Hlučín-Rovniny u této příležitosti seznámila přítomné s projektem Za horizontem, na němž „Rovniny“ participují s Muzeem a místní knihovnou. Spolu s Jirkou Neminářem aktuálně připravují výukovou lekci ke germanismům v prajzském nářečí. Pan Neminář dodal, že nově vzniklé lekce se odučí, odpilotují a následně budou zařazeny do portfolia stálých muzejních programů. Pan Kramný ještě připojil, že bychom se mohli zaměřit také na proměnu místních názvů v čase.

Prostor pro sdílení zkušeností, diskuzi, podněty

V posledním bodě programu pan Neminář zpravil přítomné o novinkách na webu Digitální pracovní tým, že některá témata recenzují „dva Prajzáci“. Doporučil dále web Paměť žen, jehož vzdělávací materiály mohou využít učitelé především na druhém stupni ZŠ a samozřejmě také na SŠ. Do formální části diskuze již nebyl vznesen žádný dotaz ani připomínka, H. Paverová tedy všem poděkovala za účast a připomněla, že v nejbližších dnech budou všichni členové hromadně osloveni via e-mail ohledně dalšího termínu setkání.

Zápis zpracovala: Hana Paverová